

ת"פ 38277/12/19 - מדינת ישראל נגד אילנית אציל, גל אציל

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"פ 38277-12-19 מדינת ישראל נ' אציל ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופטת אופירה דגן-טוכמכר המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד ד. טוניק
נגד	הנאשמים	אילנית אציל גל אציל ע"י ב"כ עוה"ד ז. חזן ועו"ד נ. חסון

גזר דין

1. ביום 25/5/22 הורשעו הנאשמים שהינם בני זוג בגין העסקת עובדת זרה ללא היתר (עבירה לפי סעיף 2(א) לחוק עובדים זרים, תשנ"א 1991).
2. הטיעונים לעונש נשמעו ביום 23/10/22 ובסיום הדיון הסכימו הצדדים כי גזר הדין ישלח אליהם בדואר, לאחר שתתאפשר לב"כ הנאשמים ארכה להשלים טיעון משפטי בכתב.
3. להן אסקור בקצרה את טענות הצדדים לעונש ולאחריהם תובא הכרעתי.

טענות המאשימה:

4. המאשימה גורסת כי העבירות שביצעו הנאשמים מהוות פגיעה במדיניות התעסוקה של ישראל וכן במדיניות ההגירה שלה, כאשר בתי המשפט הכירו בעבירות כמכת מדינה שמחייבת ענישה כלכלית, המחוקק קבע כעונש מינימום קנס בסך 10,000 ₪ שמהווה כפל הקנס המינהלי (5,000 ₪).
5. עוד טוענת המאשימה, כי בענייננו מעבר לעמדה הכללית ולמדיניות הנוהגת קיימות נסיבות לחומרא כאשר לחובת הנאשמים הרשעה קודמת בגין עבירה זהה באותו בית, כאשר בזמן שההליך הקודם תלוי ועומד ועוד בטרם ניתן גזר הדין בתיק הקודם, התחילו הנאשמים להעסיק עובדת נוספת ולבצע את אותן עבירות ממש. (גזר הדין בתיק הקודם, מיום 2.1.19, הוגש וסומן ת-11).
6. בהתאם מסגרת להסדר טיעון שאומץ על ידי בית הדין בהלך הקודם, נגזרו על הנאשמים קנס בסך 26,000 ₪ לכל אחד מהנאשמים ובנוסף הם חויבו לחתום על התחייבות להימנע מעבירה דומה.
7. ב"כ המאשימה טוען כי העונש ההולם במקרה הנדון צריך להיות גבוה ולנוע בין 20-58 אלף ₪ לכל נאשם. בנסיבות המקרה בשים לב לעברם של הנאשמים, להטיל לכל אחד מהם קנס בשיעור של 32,000 ₪ וזאת בנוסף להפעלת ההתחייבות.
8. ב"כ המאשימה גורס כי למותב בתיק זה אין שיקול דעת בכל הנוגע לביטול ההתחייבות, הפחתתה או דחית

מועד מימושה ובהקשר זה מפנה ב"כ המדינה לפסיקת בית המשפט המחוזי בע"פ 70460/03 מד"י נ' יתים מוסא, לע"פ 354/05 מד"י נ' פינטו, לע"פ 70683/06 מד"י נ' מרטין אלכסנדר וכן לפסיקת בית המשפט העליון ברע"פ 4123/17. ב"כ המאשימה טוען כי פסק הדין בע"פ 8182/18 מושיא נ' מ"י עליו מבקש ב"כ הנאשמים להסתמך איננו רלוונטי לענייננו שכן הוא אינו עוסק בהפעלת התחייבות אלא בהתערבות ערכאת הערעור בהחלטת הערכאה הדיונית בדבר הטלת ההתחייבות.

9. עם זאת ב"כ המאשימה השאיר לשיקול דעת בית הדין את נושא פרישת הקנסות לתשלומים ואת ההחלטה האם לחייב את הנאשמים בהתחייבות נוספת.

טענות הנאשמים:

10. ב"כ הנאשמים גורס כי לבית הדין יש סמכות להמנע מהפעלת העונש על תנאי ו/או להפחיתו ובהקשר זה הוא מבקש להסתמך על פסיקת בית המשפט העליון בתיק רע"פ 8182/18 אליעזר מושיא נ' מדינת ישראל. וכן הוא מפנה לפסיקה של בית המשפט המחוזי ושל בית משפט השלום שבהם הופחת סכום ההתחייבות על חתמו הנאשמים.

11. ב"כ הנאשמים מזכיר כי בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה, מדובר באירוע אחד, אשר בוצע בנסיבות חריגות, כאשר הנאשמים סברו בתום לב כי ההחלטה השיפוטית אשר מנעה את גירושה של העובדת מהארץ - מתירה את העסקתה. עוד הוא מזכיר כי ראשיתה של העבירה דן בטרם החתימה על ההתחייבות, וכי אילו סברו הנאשמים כי הם מבצעים עבירה היו נמנעים מלחתום על התחייבות.

12. עוד טוען ב"כ הנאשמים כי בהליך החקירה נפלו פגמים שונים באופן בו נכנסו המפקחים לביתם של הנאשמים בעת שאת הדלת פתח בנם בן ה 17 כשהוא ערום למחצה וצולם על ידי המפקחים במכשירי טלפון ניידים אישיים שלהם וכן את העובדה שהנאשמת נחקרה בעת שהיא תחת השפעת תרופות הרגעה מבלי שניתנה לה שהות סבירה להתייעץ עם עורכי דינה. עוד הוא טוען כי נגרם לנאשמים נזק ראייתי מכך שהעובדת לא זומנה לעדות וכך גם המפקח הראשי אשר ניהל את התיעוד של הכניסה לבית.

13. ב"כ הנאשמים טוען כי מדובר באנשים נורמטיביים אשר הסדירו לעובדת ביטוח רפואי, ואף שילמו באופן סדיר את הקנס שהוטל עליהם בהליך הקודם. עוד הוא טוען כי בעקבות מגפת הקורונה הנאשמים ירדו ב 20% בהכנסותיהם ונקלעו לחובות וכראיה הציג מסמך בנקאי מצביע על הלוואות בסדרי גודל של למעלה משניים וחצי מיליון ₪.

14. עו"ד טעון ב"כ הנאשמים כי המחוקק גילה דעתו זה מכבר כי עבירות מסוג זה אינן ראויות להתברר במסגרת של הליך פלילי על כל הכרוך בכך, ולפיכך אין מקום לגזור על הנאשמים עונש אשר איננו מידתי.

15. בגין כל אלה טוען ב"כ הנאשמים כי מתחם הענישה הראון הוא בין 10-20 אלף ₪, בכמה שיותר תשלומים, שיחלו בחודש ינואר 23. הוא מזכיר כי הנאשמת סובלת מתסמינים פוסט טראומטיים, נדודי שינה עזבה את עבודתה ומטופלת בתרופות.

הכרעה

16. העבירות על חוק עובדים זרים נקבעו כעבירות מנהליות, והקנסות המנהליים שהוצמדו להן הם בשיעורים משמעותיים, ובהיקפים של אלפי שקלים. ניכר, כי בעת שנקבע שיעור הקנס, הדעת ניתנה לכך שהעסקת עובדים זרים בניגוד לדין משיאה למעסיקיהם תועלת כלכלית של ממש, כאשר את המחיר משלם הציבור,

ובפרט מקום שלא הייתה הקפדה על כך שעובדים זרים ישובו לארצותיהם עם פקיעת אשרת העבודה. לכל אלה הצטרפה תופעת הפגיעה הקשה בזכויות העובדים הזרים, אשר התרחשה בהיקף גדול מצד חלק מהמעסיקים, ופגעה בערכי יסוד של החברה ובדמותה ובתדמיתה של המדינה מפנים ומחוץ. עמד על כך בית המשפט העליון בבג"צ 9722/04 פולגת נ' מ"י עת קבע כדלקמן:

"ההשלכות השליליות של העסקת עובדים זרים הביאו לגיבוש מדיניות ממשלתית שתכליתה לצמצם את תופעת העובדים הזרים הנכנסים לישראל, ולהבטיח יציאת העובדים עם פקיעתו של היתר. ההתמודדות נעשתה בדרכים שונות ומגוונות. הוחמרו המגבלות על העסקת עובדים זרים; הוגברה האכיפה על יציאתם את הארץ; והוטנו תנאים שמטרתם להחליש את המניעים של המעסיקים לבקש להעסיק עובדים זרים על חשבון עובדים מקומיים." (פורסם באתר נבו).

17. המדינה רואה חומרה מיוחדת בעבירה של העסקת עובדים זרים במשק בית. אציין כי מדובר בדרך כלל, בעובדים אשר כניסתם לארץ הוסדרה לצורך עבודה בתחום הסיעוד (אצל מטופל קונקרטי שפרטיו מפורטים באשרת העבודה), ואשר מסיבות שונות בחרו לעבוד בניגוד לתנאי אשרת העבודה, אצל מעסיקים אחרים, בביצוע עבודות משק בית.

לא אחת, העסקתו של העובד במשק בית, מתבצעת לאחר שהעובד נטש את המטופל הסיעודי, לנוכח הקשיים הידועים בעבודה בתחום הסיעוד, ומאחר שהעבודה במשק בית נוחה יותר ומתגמלת יותר.

18. מטבע הדברים, כתוצאה מהמעבר של עובדי הסיעוד לעבודה במשק בית, והשתקעותם בארץ ללא מעמד חוקי, יש צורך לאשר את כניסתם לארץ של עובדי סיעוד נוספים, וכל זאת תוך פגיעה באינטרס הציבור והעמסה על המשק הישראלי, שאיננו ערוך לכך.

19. בהקשר זה ראוי להזכיר, כי לעיתים קרובות העסקת העובדים במשק בית נעשית מבלי שיובטחו זכויותיהם הסוציאליות (ללא ביטוח בריאות, ומבלי שישולמו להם דמי חופשה, הבראה, חגים, ועוד כיוצא באלה). כאשר המעסיקים של אותם עובדים חוסכים בעלויות ההעסקה, וזוכים ביתרונות נוספים שנובעים ממעמדו המוחלש של העובד הזר ומ"שקיפותו". ניכר, כי בעת שנקבעה מדיניות התביעה בעבירות הללו, הדעת ניתנה לכך שהעסקת עובדים זרים בתחום משק הבית משיאה למעסיקיהם תועלת של ממש, כאשר את המחיר משלם הציבור, ובפרט מקום שהעובדים משתקעים בארץ כשהם חסרי מעמד, ובשים לב לתופעת הפגיעה בזכויותיהם של העובדים הזרים, אשר חותרת תחת ערכי יסוד של החברה ומחבלת בדמותה ובתדמיתה של המדינה מפנים ומחוץ.

20. העבירות שעניינן העסקת עובדים זרים בלא היתר ובלא תנאים הולמים, הן ממן העבירות המסוגלות כ"עבירות כלכלית", שהדרך להילחם בהן היא באמצעות יצירת הרתעה כלכלית, קרי בהטלת קנסות כבדים, אשר תכליתם להפוך את העבריינות בתחום לבלתי משתלמת. על רקע האמור, ככלל, דרך המלך ליצירת הרתעה יעילה ואפקטיבית, היא בהטלת סנקציה עונשית כספית מרתיעה ומשמעותית.

21. ביולי 2012 תוקן חוק עובדים זרים וקבע במפורש כי מקום בו הוגש כתב אישום בגין עבירה על חוק עובדים זרים הקנס שיגזר על נאשם שהורשע לא יפחת מכפל הקנס המנהלי:

2(א1) קנס כאמור בסעיף קטן (א) לא יפחת מכפל הקנס המינהלי הקבוע לעבירה, ובית המשפט רשאי להקל בעונש כאמור, מטעמים מיוחדים שיירשמו; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על -

22. אשר על כן, הרף התחתון בטווח הענישה הוא לדידי כפל הקנס המנהלי שנקבע לעבירה ועומד על 5,000 ש"ח היינו הרף התחתון של טווח הענישה עומד על 10,000 ₪.

23. הקנס הפלילי שנקבע לכל עבירה עומד על 58,400 ₪, ואולם נדמה כי קנס בשיעור כזה מן הראוי לשמור לאותם מקרים חמורים בהם נוספו לעבירה שעניינה העסקה בלא היתר עבירות נלוות נוספות כגון העסקה בלא תנאי מגורים הולמים ועוד כיו"ב פגיעה בזכויות יסוד של העובד, נסיבות אשר לא מתקיימות בעניינו.

מן הכלל אל הפרט

24. לאחר שבחנתי את נסיבות ביצוע העבירה כמפורט לעיל (וביתר הרחבה בהכרעת הדין) וכן את פסיקת בתי הדין לעבודה בעבירות דומות, אני סבורה כי העונש הראוי לנאשמים בגין העבירה דנן במנותק מהעבירה הקודמת הוא קנס בסך 30,000 ₪ לכל אחד מהנאשמים על סך זה יש להוסיף תשלום נוסף הנובע מכך שמדובר במי שהורשעו בעבירה דומה והוטלה עליהם התחייבות להמנע מעבירה.

25. בנסיבות העניין, בשים לב למכלול השיקולים עליהם עמד ב"כ הנאשמים ולאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו הצדדים אני סבורה כי יש להוסיף לקנס האמור חלק מסך ההתחייבות עליה חתמו הנאשמים. בהקשר זה אציין כי אני מתקשה לקבל את טענת המאשימה לעניין פרשנות פסק הדין ברע"פ 8182/18 כאשר בפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז יש התייחסות מפורשת לסעיף 76 לחוק העונשין [1] וכך גם בפסק דינו של כב' השופט אלרון אשר מפנה אף לסעיף 66 לחוק העונשין אשר מסמך את בית הדין לדחות את מועד תשלום הקנס. [2]

26. אני סבורה כי הטלת הקנס המותנה במלואו כשהוא מצטרף לסכום בגין הענישה דנן (קנס בסך 176,000 ₪ על משק הבית) היא בבחינת עשית יתר בשים לב למהות העבירה ולנסיבות ביצועה. כפי שקבעתי בהכרעת הדין הנאשמים ביצעו את העבירה בקלות דעת, תוך שהסתמכו על מסמך של בית הדין לערעורים לפי חוק הכניסה לישראל, אשר מנע את גירושה של העובדת מהארץ. כפי שפרטתי שם, הגם שהנאשמים הבינו שההעסקה מחייבת בדיקה, הם בחרו שלא לברר את משמעות המסמך עם גורם מוסמך (לדוגמא עם עורך הדין שייצג אותם בהליך הקודם, בעת שחתמו על ההתחייבות להמנע מעבירה - בעודם מבצעים אותה בפועל). יחד עם זאת לא נעלמו מעיני מצבה הנפשי הקשה של הנאשמת כמו גם מחדלי החקירה, וכבר הערתי לא אחת על כך שיש פגם בכך שפעולות חקירה, ובפרט כאלה שיש בהם פגיעה קשה בפרטיות, מתועדות באמצעות מכשירי טלפון נייד פרטיים של מפקחים.

27. במאמר מוסגר אציין כי אילו סברתי כי אין בידי בית הדין סמכות להימנע מהפעלת ההתחייבות, הרי שהייתי קובעת כי אין מקום להוסיף על סכום ההתחייבות, וכי הדבר מצדיק חריגה ממתחם הענישה כך שהגובה הכולל של הקנס לא היה משתנה.

28. לנוכח כל האמור לעיל החלטתי להשית על כל אחד מהנאשמים קנס בסך 60,000 ₪ (כולל הפעלת ההתחייבות). הקנס ישולם ב 20 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 15/1/23 ובכל 15 לכל חודש שלאחריו.

29. בנוסף אני מורה כי הנאשמים יתייצבו במזכירות בית הדין עד ליום 1/3/19 על מנת לחתום על התחייבות בסך 58,000 ₪ להימנע מעבירה על חוק עובדים זרים למשך שלוש שנים.

30. באחריות המאשימה לוודא חתימה על ההתחייבות.

31. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 45 ימים.

עמוד 4

ניתן היום, כ' חשוון תשפ"ג, 14 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.

[1] ראה פסקה 100 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז.

[2] ראה פסקה 30 לפסק דינו של כב' השופט אלרון.